

Kirkkonummen kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen raportti vuodelta 2023

- vuosittainen hyvinvointikertomus kirkkonummelaisten hyvinvoinnista

Sisällys

Kirkkonummen kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen raportti

vuodelta 2023	1
1 Hyvinvointikertomuksen taustaa	3
1.1. Johdanto	3
1.2. Yhteenveto	4
2 Hyvinvointityö Kirkkonummella	5
2.1. TEAvisari	5
2.2. HYTE-kerroin	8
2.3. PYLL-indeksi	9
3 Kirkkonummelaisten elinvoimaisuus vuonna 2023	12
3.1. Väestö.....	12
3.2. Asuminen	12
3.3. Tulot ja varallisuus	13
3.4. Työikäisten työkyky	13
3.5. Ikääntyneiden toimintakyky	14
4 Kirkkonummelaisten hyvinvointi ja terveys	15
4.1. Turvallisuus ja rikollisuus.....	15
4.2. Elintavat	15
4.2.1. Päihteiden käyttö	15
4.2.2. Syöminen ja ylipaino	17
4.2.3. Liikkuminen	17
4.2.4. Osallistuminen.....	18
5 Hyvinvoinnin kokeminen.....	19
5.1. Koettu terveys	19
5.2. Mielenterveys	19
5.3. Yksinäisyys	20
6. Mitä Kirkkonummella tehdään hyvinvoinnin edistämiseksi?	22

1 Hyvinvointikertomuksen taustaa

1.1. Johdanto

Väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen eli hyte on sote-uudistuksen myötä hyvinvointialueiden ja kuntien yhteinen tehtävä (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021: 6 § ja 7 §). Työn on perustuttava sekä hyvinvointialueen että kunnan strategiaan, jotka luovat puitteet yhteisesti tehtävälle hyte-työlle. Työtä tehdään yhteistyössä.

Kuntalain (410/2015, 1 §) mukaan kunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Uuden sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain mukaan kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä ja kunnassa on nimettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho. Lisäksi kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Yhteistyötä tulee tehdä myös muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Lisäksi on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksella. (Kuntalaki 410/2015, 1 § ja laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 (6 §).)

Strategisessa suunnittelussa on asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Päätöksenteossa on huomioitava päätösten arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Valtuustokausittain tehtävällä laajalla hyvinvointikertomuksella ja -suunnitelmalla on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Lisäksi valtuustolle on raportoitava vuosittain kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä. Lisäksi kunnassa on valmistettava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista.

Kunnissa edistetään hyvinvointia ja terveyttä kunnan kaikilla palvelualueilla yhteistyössä mm. järjestöjen ja muiden yhteistyökumppanien kanssa. Hyte-työllä lisätään kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä, ehkäistään sairauksia ja syrjäytymistä sekä vahvistetaan osallisuutta. Siten hyte-työ parantaa kuntalaisten elämänlaatua, lisää työllisyyttä ja tuottavuutta sekä hillitsee sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua ja lisää kunnan elinvoimaa.

Tässä Kirkkonummen kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen raportissa vuodelta 2023 eli vuosittaisessa hyvinvointikertomuksessa arvioidaan hyvinvoinnin toteutumista laajasti kaikkien eri väestöryhmien osalta. Tällaisen säännöllisesti hyvinvointikertomukseen kerättävän tilannekuvan avulla voidaan tukea tiedolla johtamista, mikä on jatkossa entistä tärkeämpää yhteisvaikuttavassa ja poikialaisessa yhteensovittavassa toiminnassa.

Kirkkonummen kunnan laaja hyvinvointikertomus vuosilta 2017–2021 ja hyvinvointisuunnitelma vuosille 2022–2025 on tehty vuonna 2022. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2019–2022

on tehty vuonna 2019. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma päivitetään vuonna 2024, samoin ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma.

Kunnan koko väestöä koskevassa hyvinvointisuunnitelmassa 2022–2025 viitataan kunnan muihin suunnitelmiin/ohjelmiin ja suunnitelmassa on näiden lisäksi kaksi tavoitetta:

- lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy
- terveysliikunnan sekä virkistys- ja kuntoilumahdollisuuksien lisääminen

Tämän hyvinvointikertomuksen analyysissä keskitytään erilaisiin huolen aiheisiin, joihin hyvinvoinnin edistämisen keinoin on syytä panostaa väestöryhmien terveys ja hyvinvointierojen tasoittamiseksi. Tietoa pitäisi hyödyntää johtamisen ja päätöksenteon tueksi osana normaalia kunnan toiminnan kehittämistä.

Tietolähteenä tässä hyvinvointikertomuksessa on käytetty Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen Sotkanet-tietokantaa ([Sotkanet.fi](https://sotkanet.fi), [Tilasto- ja indikaattoripankki](#)) ellei muuta lähdettä ole erikseen mainittu. Tarkastelua hankaloittaa se, että tietoja saadaan eri tutkimuksista eri vuosina.

1.2. Yhteenveto

Kuntalaisten oma kokemus hyvinvoinnista on kehittynyt monilla indikaattoreilla mitattuna positiiviseen suuntaan. Hyvinvointitietoa analysoidessa on tärkeää muistaa, että valtaosa kuntalaisista voi hyvin ja he ovat aktiivisia ja toimeliaita työssä ja vapaa-ajalla ja heillä on opiskelu-, työ- ja toimintakyky kunnossa.

Väestön kehityksen jatkuvan positiivisen nousun myötä vieraskielisten osuus on yhä kasvanut. Yksinasuvien osuus asutuskunnista on lievässä kasvussa, ollen 36,9 %. Vuonna 2022 vastaava luku oli 36,7 %. Koko maan tasolla yksinasuvien määrä oli 2023: 46,7 % ja vuonna 2022: 46,4 %. (Sotkanet)

Kirkkonummella on matalampi pienituloisuusaste (2023: 7,9 %) kuin koko maan tasoon verrattuna (2023: 13,4 %), vaikka pienituloisten lasten osuus on kasvanut viime vuosina hieman. Tuloeroissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia, ja vuonna 2023 ne olivat hieman koko Suomen keskiarvoa suuremmat. Perustoimeentulotukea saaneiden saajakotitalouksien ja saajien lukumäärä ovat pysyneet lähes samalla tasolla vuosina 2022 ja 2023 (Kelan perustoimeentulotuen kuntatilasto 2022 ja 2023.) Sotkanetin mukaan toimeentulotukea vuoden 2023 aikana saaneiden määrä on ollut laskussa niin lapsiperheillä kuin 18–24-vuotiailla nuorilla aikuisilla sekä työikäisillä 25–64-vuotiailla.

Työttömyys on pitkällä aikavälillä laskenut, myös nuorten osalta, mutta vuonna 2023 Kirkkonummen nuorisotyöttömien määrä hieman nousi ollen 9,1 % työvoimasta. Edellisenä vuonna se oli 8,4 %. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä on 2020-luvulla kasvanut yli 30 %:n 35,0 %:iin. Työllisten määrä väestöstä on kuitenkin kasvanut viime vuosina.

Mielenterveyden haasteet näkyvät kasvaneena rikollisuutena ja yksinäisyyden lisääntymisenä sekä koululaisten uupumuksen ja ahdistuneisuuden kasvuna. Kirkkonummen naapurikuntiin Länsi-Uudellamaalla verrattuna kuntalaiset voivat monella mittarilla kuitenkin hyvin.

2 Hyvinvointityö Kirkkonummella

Kirkkonummella hyvinvoinnin edistämistä toteutetaan laajasti yhteisten palveluiden elinvoiman palveluryhmän ja eri palvelualueiden toimesta ja niiden yhteistyössä sekä myös yhteistyössä eri toimijatahojen, kuten järjestöjen, seurakunnan, Kuntaliiton, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen, Poliisin ja oppilaitosten ym. kanssa.

Kunnan ylin johto eli kunnanvaltuusto on vastuussa päätöksistä, joilla kunnassa edistetään hyvinvointia ja terveyttä. Valtuusto velvoittaa eri palvelualueet ottamaan hyvinvointi- ja terveysnäkökulmat huomioon omassa toiminnassaan. Kunnanvaltuuston tehtävänä on varmistaa, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisesta ja vastuista sovitaan selkeästi. (<https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa>)

Kunnanhallituksen elinvoimajaosto vastaa hyte-työstä. Kunnan johtoryhmä johtaa hyte-työtä. Johtoryhmä on nimennyt hyte-ryhmän. Kyseinen hyte-ryhmä ohjaa laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatimista ja vastaa vuosittain hyvinvoinnin edistymisen raportoinnista. Hyvinvointikertomus toimii kunnan strategisen suunnittelun työkaluna ja laadukkaat, ajantasaiset suunnitelmat tukevat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista. Laajaan hyvinvointisuunnitelman kokonaisuuteen sisältyvät lasten ja nuorten sekä ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmat. Hyvinvoinnin edistymisen raportointi tehdään kunnan toiminnan ja talouden seurannan vuosikellon mukaisesti. Hyte-ryhmä seuraa sekä kunnan sisäisten että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hyte-yhteistyörakenteiden ja toimintamallien toimivuutta ja tekee niistä tarvittaessa kehitysehdotuksia kunnan johdolle.

Lisäksi kunnalla on ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön (EMPT) koordinaattori syksystä 2023 alkaen. Hänen työhönsä on sisältynyt kunnan empt-työn kartoituksen aloittaminen muun nuorisotyön ohella. Kunnan hyte-suunnittelija aloitti tehtävässään toukokuussa 2023. Hän vastaa kunnalle lain mukaan kuuluvien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen mukaisten asiantuntijatehtävien hoitamisesta sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuuden koordinoimisesta kunnassa. Hyte-suunnittelija huolehtii hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyöstä kunnan eri sektoreiden, muiden toimijoiden kuten järjestöjen, yritysten ja seurojen sekä alueellisten ja maakunnallisten toimijoiden kanssa. Hän seuraa ja analysoi toimintaympäristön muutoksia hyvinvointi- ja terveysvaikutusten kannalta sekä seuraa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallisia linjauksia ja ohjelmia. Lisäksi hän tukee edellä mainittujen asioiden toimeenpanoa Kirkkonummen kunnassa sekä toimii kunnan hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman sekä vuosittaisen raportin valmistelijana sekä kunnan hyvinvointityöryhmän valmistelijana ja sihteerinä. Lisäksi hän koordinoi Kirkkonummen Lapsiystävällinen kunta –toimintaa ja toimii vanhus- ja vammaisneuvoston valmistelijana. Hän myös järjestää tarpeen mukaan koulutuksia sekä viestii hyvinvointityöstä ja tekee työn näkyväksi esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.

2.1. TEAviisari

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) toteuttaa kuntien eri toimialojen terveyden edistämisaktiivisuutta mittaavaa TEAviisari tiedonkeruuta arvioidakseen, miten hyvin kukin kunta on hoitanut väestön terveyden edistämiseen liittyviä toimintoja. Se on työväline kunnille ja kouluille. TEAviisari on kaikkien vapaasti luettavissa ja hyödynnettävissä maksutta: [Etusivu - TEAviisari - Terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmä](#)

Kunnan eri toimialojen arviointi muodostuu TEAviisarin avulla seitsemästä näkökulmasta: sitoutuminen, johtaminen, terveysseuranta ja tarveanalyysi, voimavarat, yhteiset käytännöt, osallisuus sekä muut ydintoiminnot. Arvioinnin kohteena ovat kuntajohto, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, liikunta, perusterveydenhuolto ja kulttuuri.

THL kerää kahden vuoden välein tiedot TEAviisaria varten. Parittomina vuosina keväällä (huhti-kesäkuu) tietoja kerätään kuntajohdosta ja kulttuurista. Tiedot päivitetään TEAviisariin syksyllä. Syksyisin parittomina vuosina (loka-joulukuu) kerätään tietoja peruskouluista. Tiedot päivitetään TEAviisariin keväällä.

Parillisina vuosina keväisin (huhti-kesäkuu) kerätään tietoja liikunnasta ja perusterveydenhuollosta. Tiedot päivitetään TEAviisariin syksyllä. Syksyisin parillisina vuosina (loka-joulukuu) tietoja kerätään lukioista ja ammatillisesta perustutkintokoulutuksesta. Tiedot päivitetään TEAviisariin keväällä.

Vastaukset pisteytetään sen mukaan, miten hyvin toiminta vastaa hyvien käytäntöjen ja suositusten mukaista laadukasta toimintaa. Tulokset ilmoitetaan TEAviisari-verkkopalvelussa pistemäärän 0–100 välillä. Työkalun avulla voidaan tukea tiedolla johtamista hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. Sen avulla voidaan suorittaa myös vertailua eri vuosien kesken sekä eri kaupunkien ja kuntien kesken. Vertailua voi tehdä myös koko maan keskiarvoon nähden. Asukkaiden hyvinvoinnin lisääminen vaatii pitkäjänteistä työtä.

Pisteet	Kirkkonummi	Koko maa
Kaikki sektorit	58	69
Kuntajohto	60	83
Perusopetus	64	64
Lukiokoulutus	48	65
Ammatillinen koulutus	..	64
Liikunta	51	69
Perusterveydenhuolto	38	70
Kulttuuri	63	72

Kuva 1. Lähde: TEAviisari

Saatujen kokonaispisteiden osalta on nähtävissä, että Kirkkonummi jää muilta osin kuin perusopetuksen kohdalla alle koko maan keskiarvon. Perusopetuksen pisteet vastaavat koko maan keskiarvopisteitä.

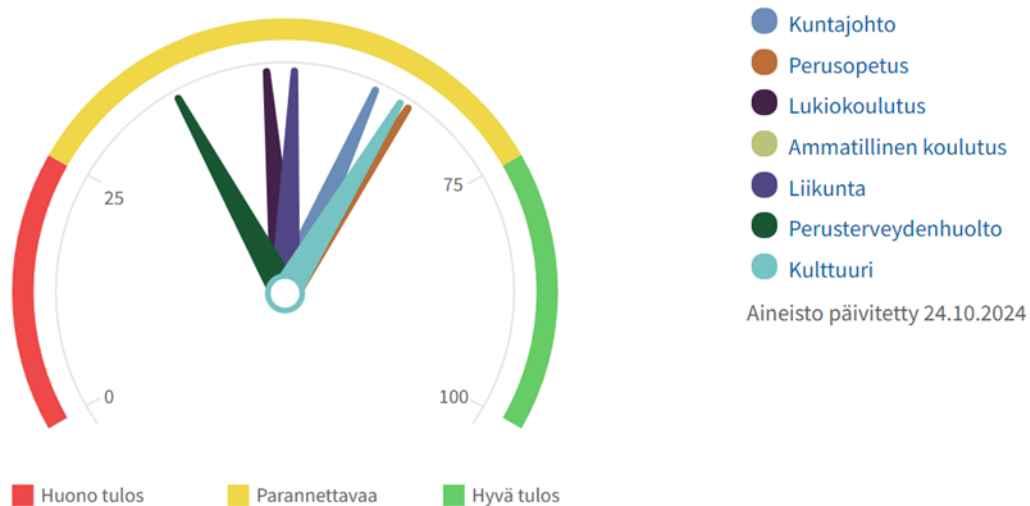
Vuosivertailu näkyy seuraavassa kuvassa. Kuvassa näkyy myös tietojen keruu eri vuosina:

Pisteet	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Kaikki sektorit	58	52	48	57	58	61	62	65
Kuntajohto	..	60	..	..	..	73	..	48
Perusopetus	..	64	..	67	..	64	..	68
Lukiokoulutus	..	..	48	..	..	..	..	..
Ammatillinen koulutus	..	..	..	..	..	..	..	..
Liikunta	51	..	31	..	56	..	63	..
Perusterveydenhuolto	..	..	38	..	56	..	64	..
Kulttuuri	..	63	..	45	..	37	..	..

Kuva 2. Lähde: TEAviisari

Kehittämiskohteet ja vahvuudet havainnollistetaan liikennevaloista tutuilla väreillä TEAviisarissa.

Kaikki sektorit : Kirkkonummi 2024

Kuva 3. Lähde: TEAviisari

Kirkkonummen kunnassa on kaikilta osin pisteet parannettavaa kohdassa keltaisella värillä. Tuloksia hyödynnetään jatkossa kunnan hyte-työn suunnittelussa.

2.2. HYTE-kerroin

Kuntien hyte-työtä arvioidaan vuoden 2023 alusta HYTE-kertoimen avulla. Kunnan yleiskatteelliseen valtionosuuteen saaman lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit ja tuloksia kuvaavat tulosindikaattorit.

Kuva 4. Lähde: THL

Nykytilannetta mittaavat prosessi-indikaattorit, joita on 15 yhteensä. Niillä haetaan vastausta kysymykseen "Minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on".

Toimintaa kuvaavat indikaattorit:

- peruskoulut (4 yksittäistä indikaattoria)
- liikunta (5 yksittäistä indikaattoria)
- kuntajohto (5 yksittäistä indikaattoria)
- kulttuuri (1 yksittäinen indikaattori)

Näiden indikaattoreiden määrä on suhteellisen suuri, jotta toimintaa voidaan arvioida mahdollisimman laajasti. Nämä indikaattorit mittaavat laajasti tekemisiä aina johtamisesta, seurannasta ja arvioinnista, resursseista ja kuntalaisten osallisuuden edistämisestä käytännön tekemisiin. Työn pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus ovat tärkeitä.

Tulosindikaattorit puolestaan mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. Niitä on kuusi kappaletta.

Näiden tulosindikaattorien valinnassa on kiinnitetty huomiota siihen, että kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa indikaattoreihin. Eri ikäryhmät ovat edustettuina niissä. Niillä mitataan muutosta, jotta kunnan väestörakenne, sairastavuus tai työttömyystilanne eivät vaikuttaisi tulokseen. Tavoitteena on, että kunnat olisivat mahdollisimman paljon samalla viivalla ja niillä on mahdollisuus saada todettavia, hyviä muutoksia näissä asioissa aikaan.

Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden tai mittausajankohdan erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet. (Katso lisää kunnan HYTE-kertoimesta: <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/hyte-kerroin-kannustin-kunnille>)

Kirkkonummen HYTE-kerroin euroa/asukas on 17,70 €/asukas vuonna 2023. Luku on noussut edellisistä vuosista.

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023
HYTE-kerroin euroa / asukas info ind. 5341	Kirkkonummi	yhteensä	15,3	13,3	17,7
HYTE-kerroin, 0 - 100 info ind. 5340			54	47	62
HYTE-kerroin, 1 000 euroa info ind. 5355			614,9	537,1	716,0
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) info ind. 5339			45	36	63
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) info ind. 5338			64	57	62

Kuva 5. Lähde Sotkanet: [Etusivu - Sotkanet.fi, Tilasto- ja indikaattoripankki](https://www.sotkanet.fi/)

2.3. PYLL-indeksi

Terveydentilan eräs perusosoitin muodostuu kuolleisuuden mittaamisesta. PYLL (Potential Years of Life Lost) -indeksi tarkoittaa enneaikaisesti menetettyjen elinvuosien indeksiä. Se on kansainvälisesti laajalti käytetty mittari, jonka avulla pystytään tuomaan esille paitsi väestön hyvinvoinnin tilanne ja kehitys, myös tieto suurimmista vältettävissä olevista kuolinsyistä, joita voidaan ehkäistä joko kokonaan tai hoitaa siten, ettei niihin tarvitse kuolla enneaikaisesti.

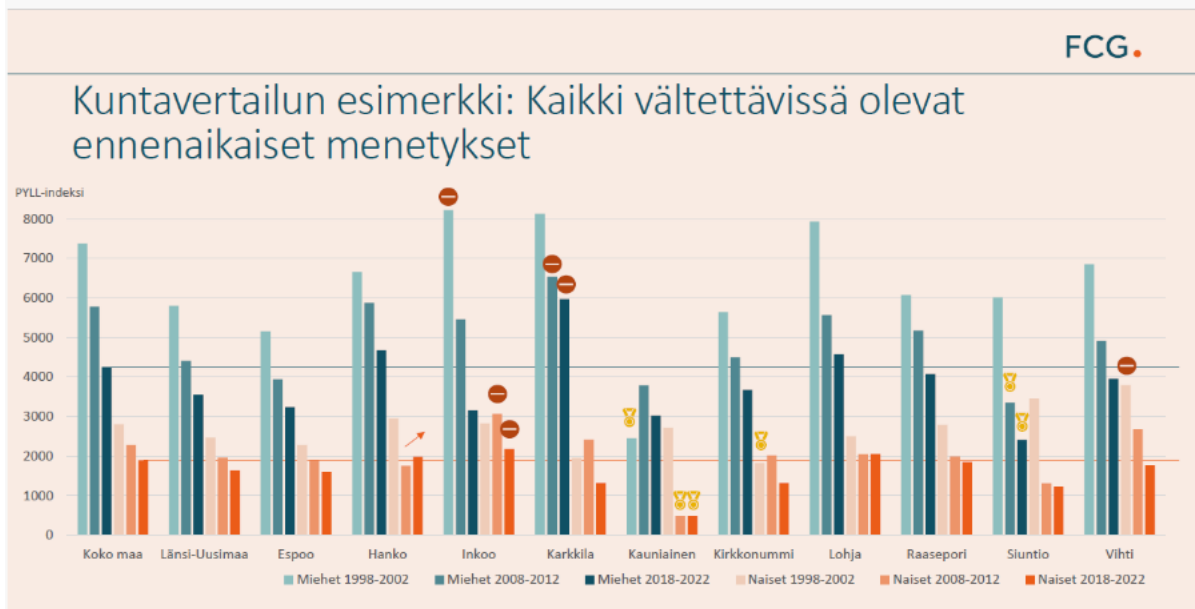
PYLL on tapa tarkastella kuolleisuutta niin, että huomioidaan minkä ikäisenä kuolema on tapahtunut ja lasketaan menetetyt elinvuodet suhteessa kypsään elämään. Usein tarkastelu rajataan vielä niihin kuolinsyihin, jotka olisi voitu välttää. Vältettävissä olevat enneaikaisesti menetetyt elinvuodet (ns. ”turhat menetykset”) ovat kansainvälisesti laajasti käytetty hyvinvoinnin ja terveyden mittari.

Vältettävissä olevat enneaikaisesti menetetyt elinvuodet lasketaan alle 75-vuotiailla. Suomen PYLL-luvuissa korostuvat alkoholi, huumeet, itsemurhat ja iskeemiset sydänsairaudet. PYLL tuo perinteisesti voimakkaasti esille sen, miten paljon enemmän miesten elinvuosia Suomessa menetetään enneaikaisesti vältettävissä oleviin syihin.

FCG on luonut oman toimintamallin vältettävissä olevien enneaikaisesti menetettyjen elinvuosien tarkasteluun. Siinä toteutetaan aluksi analyysi ja laskenta, jossa Tilastokeskuksen kuolinsyytilaston tiedot analysoidaan PYLL-ryhmien mukaisesti ja luokille lasketaan PYLL-indeksit. Analyysi ja laskenta tehdään sekä koko hyvinvointialueelle ja erikseen jokaiselle hyvinvointialueen kunnalle. Tämä analyysi ja laskenta tehdään miehille, naisille ja molemmille sukupuolille.

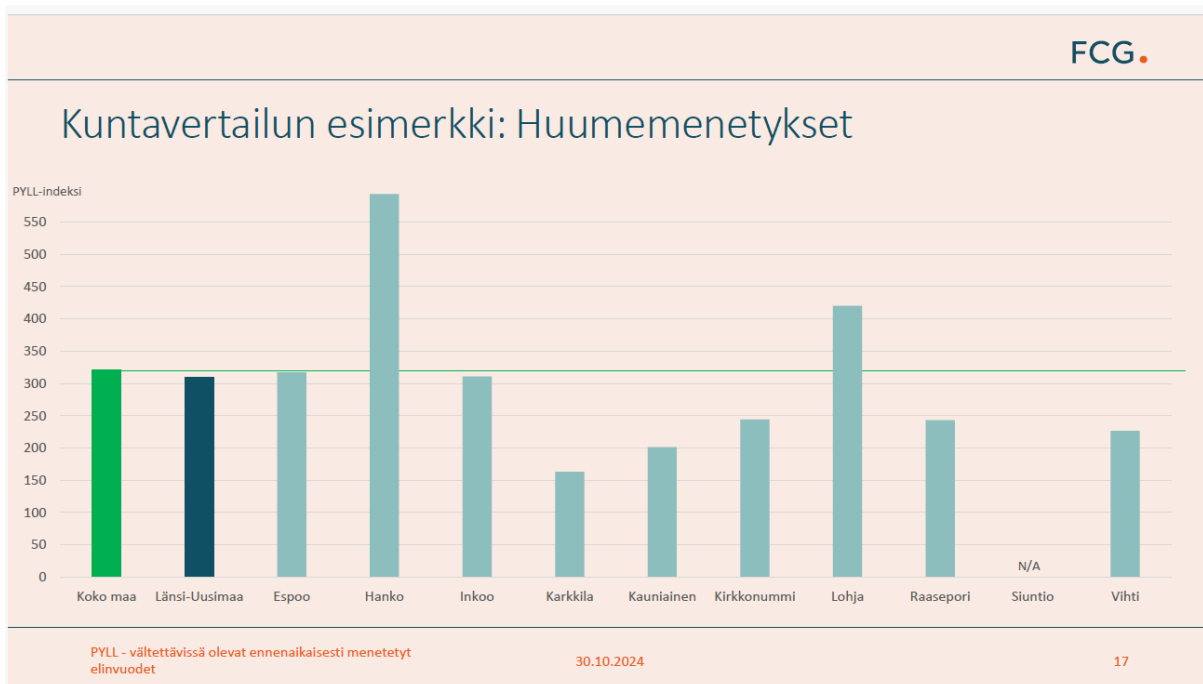
Seuraavaksi FCG:n mallissa verrataan koko hyvinvointialuetta maan keskiarvoon ja kaikkia hyvinvointialueen kuntia verrataan keskenään ja suhteessa hyvinvointialueen keskiarvoon. Trendikäyrissä verrataan puolestaan nykytilaa (2018–2022) vastaaviin 10 ja 20 vuoden takaisiin vertailujaksoihin. Sen jälkeen lasketaan suurimpien menetysten aiheuttajien aiheuttamaa inhimillisen pääoman menetystä hyvinvointialueelle. Tuloksia käydään läpi hyvinvointialueen ja sen kuntien yhteisessä työpajassa, jossa

käydään havaintoja läpi, sovitaan painopisteistä, jatkotoimenpiteistä ja suunnitelmista sekä tulosten käytöstä. Länsi-Uudellamaalla korostuvat FCG:n mukaan huumekuolemat ja naisten itsemurhien nousun määrä.

Kuva 6. Lähde FCG, Emma Kajander.

Kirkkonummen osalta luvut ovat koko maan tasoa alhaisemmat kaikissa vältettävissä olevissa enneaikaisissa menetyksissä.

Kuva 7. Lähde FCG, Emma Kajander.

Huumemenetyksissä Kirkkonummi on alle koko maan ja Länsi-Uudenmaan tasojen.

Sotkanetin mukaan Kirkkonummen PYLL-luvuissa on tapahtunut laskua, ja ne ovat pienemmät kuin koko maan luvut:

**Menetetty elinvuodet (PYLL) ikävälillä 0 - 80 vuotta / 100
000 asukasta** [Info 3138](#)

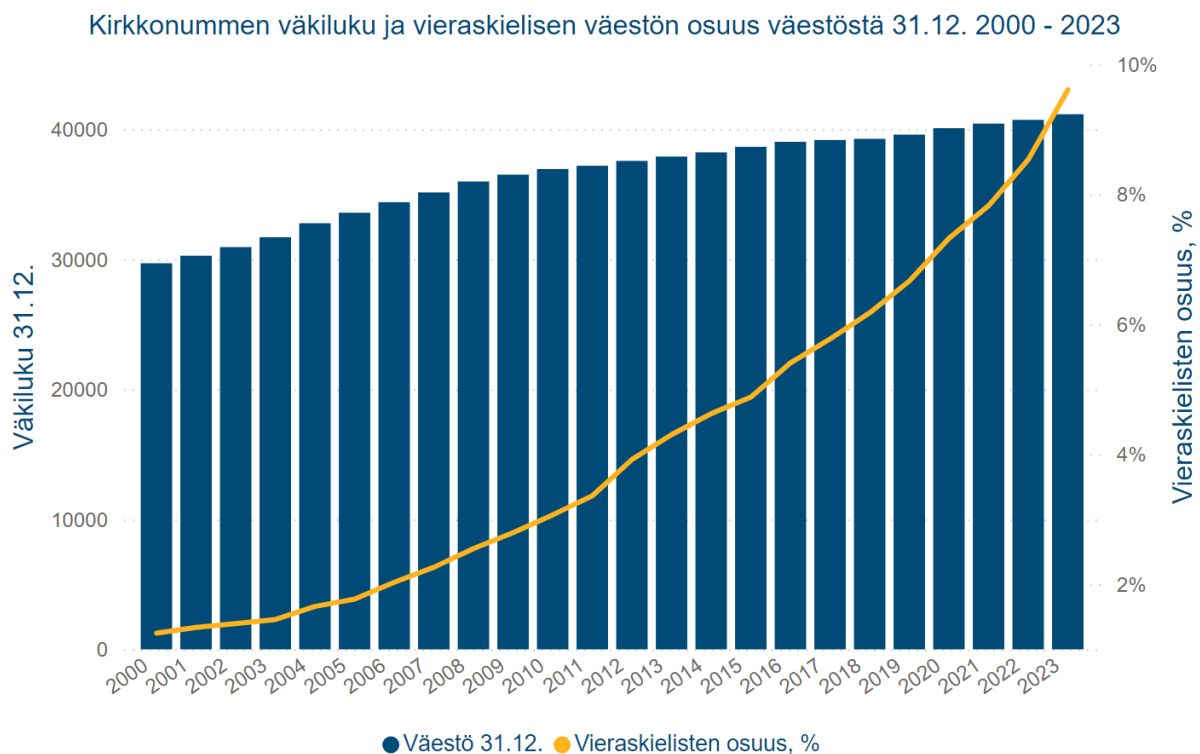
Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023
Koko maa	yhteensä	5 685	5 745	5 736
Kirkkonummi		4 920	4 937	4 902

Kuva 8. Lähde: Sotkanet.

3 Kirkkonummelaisten elinvoimaisuus vuonna 2023

3.1. Väestö

Väestö on ollut kasvussa Kirkkonummella viime vuosien ajan. Kirkkonummen väkiluku oli 41 154 vuoden 2023 lopussa. (Tilastokeskus)

Kaavio 1: Kirkkonummen väkiluvun ja vieraskielisen väestön osuuden kehitys

Muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvien osuus on kasvanut 11,9 %:iin (koko Suomi 10 %). Ruotsinkielisten osuus on laskenut vuoteen 2023 mennessä 14,8 %:iin, kun se vuonna 2000 oli 20,7 %. (Tilastokeskus)

3.2. Asuminen

Kaikista perheistä lapsiperheitä on vuonna 2023 ollut yhteensä 44,1 % (Suomessa 37,5 %) ja lapsiperheitä yhden vanhemman perheitä 21,4 % (Suomessa 23,9 %). Osuuksissa ei ole esiintynyt suurta vaihtelua vuosina 2010–2023. Yksinasuvien osuus asuntokunnista on ollut kasvussa viime vuosina ollen vuonna 2023 36,9 % (koko Suomi: 46,7 %) (2018: 33,5 %, 2013: 29,7 %, 2008: 28,5 %). (Tilastokeskus)

Yksineläviä asunnottomia oli vuonna 2023 yhteensä 8 (joista naisia 1, nuoria 1, maahanmuuttajia 2). Vuonna 2022 yksineläviä asunnottomia oli yhteensä 8 (joista kaikkia nuoria). Kirkkonummella ei tilastojen mukaan ollut vuonna 2023 asunnottomia perheitä (2022: 0, 2021: 0, 2020: 1 lapseton paris-kunta). (Ara, asunnottomat)

3.3. Tulot ja varallisuus

Pienituloisuusaste oli 7,9 % vuonna 2022 (2017: 6,7 %). Luvussa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia 2000-luvun aikana ja se on vaihdellut 6,4–7,9 %:n välillä vuodesta 2005 alkaen. Koko maassa pienituloisuusaste oli vuonna 2022 13,4 %. (Tilastokeskus)

Pienituloisten lasten osuus on ollut hienoisessa kasvussa ja oli vuonna 2022 yhteensä 7 % (2017: 6,3 %). Osuus on ollut yli 5,4 % 2010 alkaen. (Tilastokeskus)

Tuloerot ovat pysyneet lähes samalla tasolla viime vuosina. Gini-kerroin (mitä suurempi arvo, sitä epätasaisempi tulonjako) oli vuonna 2022 29,5 (2021: 31,66, 2018: 28,3). Koko maassa Gini-kerroin oli vuonna 2022 28,6. Arvo on ollut Kirkkonummella vuodesta 2014 lähtien yli 27. (Sotkanet)

Toimeentulotukea vuoden 2023 aikana saaneiden määrä on ollut laskussa niin lapsiperheillä kuin 18–24-vuotiailla nuorilla aikuisilla sekä työikäisillä 25–64-vuotiailla. Lapsiperheistä tukea on saanut 6,2 % (2018: 7,2 %), nuorista aikuisista 13,5 % (2018: 16,4 %) ja 25–64-vuotiaista 5,9 % (2018: 7,0 %). Myös pitkäaikaisen tuen saajissa ollut pientä laskua. Lapsiperheistä 1,5 % (2021: 1,9 %), nuorista aikuisista 2,5 % (2019: 3,3 %) ja 25–64-vuotiaista 1,9 % (2018: 2,5 %) on saanut pitkäaikaista tukea. Sen sijaan yli 65-vuotta täyttäneistä toimeentulotukea saaneiden määrä laski viime vuodesta, mutta luku on pysynyt 2 %:n tuntumassa viime vuodet. Vuonna 2023 yhteensä 2,0 % sai tukea (2022: 2,3 %, 2021: 1,9 %, 2020: 2,0 %) vastaavan ikäisestä väestöstä ja pitkäaikaistuen saajien määrä on laskenut hieman viime vuosina ollen 0,1 % vuonna 2023 (2022: 0,2 %, 2018: 0,3 %). (Sotkanet)

3.4. Työikäisten työkyky

Työllisten määrä on noussut hieman 2020-luvulla ja vuonna 2022 48,4 % oli työllisenä (2021: 47,6 %, 2020: 45,8 %). Koko maassa työllisiä oli 43,6 %. Samalla työttömien osuus työvoimasta on laskenut 2020-luvun alusta, vaikkakin määrä nousi hieman vuodesta 2022. Kirkkonummella oli työttömiä 7,3 % vuonna 2023 (2022: 6,7 %, 2020: 10,4 %). Työttömyys on matalampaa kuin koko maassa (9,8 %). (Sotkanet)

Myös nuorisotyöttömien (18–24-vuotiaat) osuus on laskenut 2020-luvun alusta, vaikkakin osuus nousi hieman vuodesta 2022. Nuorisotyöttömien osuus oli 9,1 % vuonna 2023 (2022: 8,4 %, 2020: 14,9 %). Koko maassa (11,5 %) sekä Länsi-Uudenmaan kunnista ja kaupungeista Hangossa (15,4 %), Karkkilassa (14,2 %), Lohjalla (13,8 %) ja Vihdissä (11,3 %) nuorisotyöttömyys on isompaa. Työttömyyden vähen-tyessä on kuitenkin pitkäaikaistyöttömyys kasvanut vuodesta 2020, vaikkakin viime vuosina määrä on laskenut hieman. Pitkäaikaistyöttömiä oli työttömistä 35,0 % vuonna 2023 (2022: 36,7 %, 2021: 37,0 %, 2020: 23,5 %). Koko työvoimasta pitkäaikaistyöttömiä oli 2,5 % vuonna 2023. (Sotkanet)

Työkyvyttömyyseläkettä saaneiden 25–64-vuotaiden määrässä ei ole tapahtunut muutoksia viime vuosina. Vuonna 2023 3,8 % kirkkonummelaisista sai työkyvyttömyyseläkettä vastaavan ikäisestä väestöstä (2022: 3,8 %, 2021: 3,8 %, 2020: 3,9 %). Työkyvyttömyyseläkettä sai Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen 16–64-vuotiaista asukkaista 3,8 % vuonna 2022. (Sotkanet).

Sairauspäivärahaa saaneiden 25–64-vuotiaiden määrä laski edellisestä vuodesta merkittävästi ja oli vuonna 2023 yhteensä 97,4 tuhatta vastaavan ikäistä kohti (2022: 162,4; 2021: 106,2; 2020: 93,5). Määrä on maan keskiarvoa (122,9) pienempi ja Länsi-Uudellamaalla Espoon (76,5) ja Kauniaisten (71,4) jälkeen pienin. (Sotkanet)

Sairauspäivärahan saanti mielenterveysperusteisesti on kasvanut 2020-luvulla: 25–64-vuotiaissa mielenterveysperusteisesti päivärahaa vuonna 2023 sai 24,3 tuhatta vastaavan ikäistä asukasta kohti (2022: 24,2; 2021: 25,3; 2020: 21,3). Vaikkakin koko maan tasolla mielenterveys syynä päivärahoihin on yleisempää (32,3) ja Länsi-Uudellamaalla Kirkkonummea harvemmin mielenterveys syynä päivärahoihin on vain Espoossa (23,3), Siuntiossa (20,7) ja Kauniaisissa (20,5). (Sotkanet)

Eläkkeelle siirtymisessä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia Kirkkonummella. Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä oli vuonna 2023 61,0 (Suomi 60,7), kun vuonna 2022 se oli 60,7 vuotta ja vuonna 2020 60,3. Koko maan keskiarvo on 59,8 ja Länsi-Uudella maalla vain Hangossa (62,2), Siuntiossa (62,5) ja Inkoossa (63,5) siirrytään eläkkeelle vanhempina kuin Kirkkonummella. (Sotkanet)

3.5. Ikääntyneiden toimintakyky

Sotkanetin mukaan vuonna 2022 75-vuotta täyttäneistä kuntalaisista 94,5 % asui kotona. Kotona asuvien määrässä on ollut hienoista nousua (2018: 92,2 %). Koko Suomen alueella 93 % 75-vuotta täyttäneistä asuu kotona. Tehostetussa palveluasumisessa asuvien määrä on vuonna 2023 laskenut hieman ja on 5,4 % (2018: 5,9 %). Koko maassa määrä on 6,4 % (2018: 7,6 %).

Yksinasuvien osuus 75-vuotta täyttäneillä on ollut melko samalla tasolla viime vuodet. Vuonna 2023 49,9 % asui yksin (2022: 49,3 %, 2018: 50,4 %). Keskimäärin Suomessa heistä asuu 56,3 % yksin.

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset ovat olleet nousussa. Vuonna 2022 hoitajaksoja oli 283,3 kymmentä tuhatta 65-vuotta täyttäneiltä asukasta kohti (2022: 246,5; 2018: 199,6). Lonkkamurtumia sattui 65-vuotta täyttäneillä vuonna 2023 0,6 %:lla (2018: 0,5 %). Koko Suomessa murtumia oli 0,7 %:lla vastaavan ikäisestä väestöstä. Länsi-Uudellamaalla lonkkamurtumien määrä yli 65-vuotiailla on ollut viime vuosina hieman kasvussa.

Kuten Länsi-Uudenmaan alueen koko väestö, myös ikääntyneet voivat monella mittarilla mitattuna paremmin koko maan ikääntyneeseen väestöön verrattuna (Sotkanet.)

4 Kirkkonummelaisten hyvinvointi ja terveys

4.1. Turvallisuus ja rikollisuus

Kirkkonummella ei ole tehty kuntalaisille turvallisuuskyselyä aiemmin. Sen vuoksi se suunniteltiin toteutettavaksi keväällä 2024 yhdessä Hyvinvointi, terveys ja turvallisuus (hytetu)- kyselyn kanssa. Siitä saatuja vastauksia aiotaan verrata muiden kuntien vastaavien turvallisuuskyselyjen vastauksiin. Tietoja hyödynnetään myös toiminnan ja toimenpiteiden suunnittelussa yhdessä Poliisin ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa.

Poliisin tulostietojärjestelmästä (Polstat) saatujen tietojen mukaan rikollisuudessa on tapahtunut kasvua vuodesta 2022 vuoteen 2023 seuraavissa asioissa:

- rikoslakirikokset (2022: 2891 ja 2023: 2933)
- väkivaltarikokset yhteensä (2022: 250 ja 2023: 266)
- huumausainerikokset yhteensä (2022: 104 ja 2023: 122)
- liikennerikokset yhteensä (2022: 670 ja 2023: 704)

Poliisin hälytystehtävät ovat myös lisääntyneet vuodesta 2022 vuoteen 2023. A- ja B- kiireellisyysluokan tehtäviä oli vuonna 2022 yhteensä 2637 ja vuonna 2023 yhteensä 2686. Kotihälytystehtäviä oli vuonna 2022 Kirkkonummella 274 ja vuonna 2023 yhteensä 350.

Poliisin tulostietojärjestelmästä eli Polstatista saatujen tietojen mukaan rikollisuudessa on tapahtunut laskua vuodesta 2022 vuoteen 2023 seuraavissa asioissa:

- omaisuusrikokset yhteensä (2022: 1510 ja 2023: 1393)
- luvatta tunkeutuen varkaudet yhteensä (2022: 206 ja 2023: 154)
- rattijuopumukset (2022: 104 ja 2023: 103)

4.2. Elintavat

4.2.1. Päihteiden käyttö

Sotkanetin tilasto- ja indikaattoripankin mukaan Länsi-Uudellamaalla keskimäärin miehillä ja matalammin koulutetuilla päivittäistupakointi ja alkoholin riskikäyttö ovat yleisempää kuin naisilla ja korkeammin koulutetuilla. Vuonna 2022 korkeasti koulutetuista tupakoi 2,9 % ja matalasti koulutetuista 16,1 %. Alkoholia liikaa käyttävien prosenttiosuudet olivat suurimmat miehillä (36,3 %) ja matalasti koulutetuilla (31,4 %). Huolestuttavaa on, että keskitason ja korkea-asteen koulutuksen omaavien ja naisten alkoholin liikakäyttö lisääntyi kahden vuoden aikana. Yli puolet Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen yli 65-vuotiaista miehistä ja yli neljäsosa vastaavan ikäisistä naisista käyttää liikaa alkoholia.

THL:n kouluterveyskyselyn mukaan nuorten tupakointi ja päihteiden käyttö on viime vuosina

vähentynyt. Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn perusteella myönteinen kehitys on kuitenkin katkenut ja päihteiden käyttö sekä tupakointi ovat lisääntyneet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla edelliseen vuoden 2021 kyselyyn verrattuna. Toisaalta raittiiden osuus peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilailla on kasvanut. Vuonna 2019 raittiiden osuus oli 61 % ja vuonna 2021 osuus oli 68 % Länsi-Uudellamaalla.

Kirkkonummella päivittäin jotain tupakkatuotteita tai sähkösavuketta käyttävien määrä on ollut voimakkaassa kasvussa peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten keskuudessa parin viime vuoden aikana. Vuonna 2023 yhteensä 10,1 % käytti niitä päivittäin, kun vuonna 2021 käyttäjiä oli vain 4,2 %. Koko maan tasoon (10,7 %) nähden tämä on kuitenkin alhaisemmalla tasolla. Kasvua on Kirkkonummella tapahtunut erityisesti sähkötupakoinnin käytössä. Nuuskan käyttö on laskenut. Lukion 1. ja 2. luokan oppilaista päivittäin jotain tupakkatuotteita tai sähkösavuketta käyttäviä oli vuonna 2023 11,6 %. Se on koko maan lukua (6,7 %) suurempi. Nousua on tapahtunut vuodesta 2021, jolloin lukema oli 11,3 %. Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. luokkalaisista päivittäin jotain tupakkatuotteita tai sähkösavuketta käyttävien määrä on vuonna 2023: 18,6 %. Koko maan tasolla vastaava luku on 26,3 %. (Sotkanet)

Todella humalassa vähintään kerran kuukaudessa olevien osuus 8. ja 9. luokan oppilaista on noussut Kirkkonummella vuodesta 2021 8,7 prosentista vuoden 2023 lukemaan 9,8 %. Se on suurempi kuin koko maan keskitaso vuonna 2023, joka oli 8,8 %. Lukion 1. ja 2. luokan oppilaista todella humalassa vähintään kerran kuukaudessa olleiden määrä on laskenut (vuonna 2021: 29 % ja vuonna 2023: 19,9 %). Koko maan tasolla vastaavat lukemat ovat (2021: 14,9 % ja 2023: 14,6 %) (Sotkanet).

Vanhemman liiallinen alkoholin käyttö on aiheuttanut haittaa 4. ja 5. luokan oppilaista vuonna 2021 yhteensä 2,0 %:lle oppilaista ja vuonna 2023 yhteensä 1,9 %:lle oppilaista. Koko maan vastaavat luvut ovat 2021: 1,8 % ja 2023: 1,8 %. Vanhemman liiallinen alkoholin käyttö on aiheuttanut haittaa lukion 1. ja 2. luokan opiskelijoille vuonna 2021 yhteensä 5,2 %:lle ja vuonna 2023 yhteensä 3,8 %:lle opiskelijoista. Koko maan vastaavat luvut ovat 2021: 6,1 % ja vuonna 2023: 5,7 %.

Rahapelien osalta Sotkanetista löytyy seuraavat tiedot:

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2023
Pelaa rahapelejä viikoittain, % 8. ja 9. luokan oppilaista info ind. 3146	Koko maa	yhteensä	4,1	5,2
	Kirkkonummi		3,6	5,0
Pelaa rahapelejä viikoittain, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista info ind. 3156	Koko maa		5,2	6,7
	Kirkkonummi			
Pelaa rahapelejä viikoittain, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista info ind. 3151	Koko maa		2,2	2,8
	Kirkkonummi		2,2	5,6

Kuva 9. Lähde Sotkanet.

Rahapelien viikoittaisessa pelaamisessa on selvää kasvua vuodesta 2021 vuoteen 2023. Lukiolaisten osalta rahapelaamista on enemmän kuin koko maan tasolla.

Sotkanetin mukaan laittomia huumeita on kokeillut ainakin kerran 8. ja 9. luokan oppilaista vuonna 2021 yhteensä 8,6 % ja vuonna 2023 10,5 %. Koko maan vastaavat luvut ovat 2021: 8,1 % ja vuonna 2023: 8,0 % eli Kirkkonummen luvut ovat maan keskitasoa suuremmat. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista laittomia huumeita on kokeillut ainakin kerran vuonna 2021 yhteensä 32,7 % ja vuonna 2023

yhteensä 22,9 %. Koko maan vastaavat luvut ovat 2021: 12,6 % ja vuonna 2023: 11,6 % eli Kirkkonummen luvut ovat maan keskitasoa huomattavasti suuremmat.

4.2.2. Syöminen ja ylipaino

THL:n Sotkanetin tilasto- ja indikaattoripankin mukaan Länsi-Uudellamaalla noin joka viides työikäinen on lihava (BMI $\geq$ 30). Matalasti koulutettujen lihavuus on lisääntynyt merkittävästi. Vuonna 2020 matalasti koulutetuista 22,8 % oli lihavia ja vuonna 2022 luku oli noussut 27,9 prosenttiin.

Sotkanetista saamme Kirkkonummen osalta tiedot kouluikäisistä ja tietojen mukaan ylipainoisten osuus on laskenut 8. ja 9. luokkalaisten keskuudessa Kirkkonummella:

- 2021: 16,9 % ja vastaava luku koko maa 2021: 18,0 %.
- 2023: 14,8 % ja vastaava luku koko maa 2023: 17,4 %.

Ylipainoisten osuus on noussut lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden joukossa ja se on vuonna 2023 suurempi kuin koko maan luku:

- 2021: 13,9 % ja vastaava luku koko maa 2021: 17,1 %.
- 2023: 18,8 % ja vastaava luku koko maa 2023: 17,1 %.

Koululounasta ei syö päivittäin 8. ja 9. luokan oppilaista:

- Vuonna 2021: 32,3 % ja koko maan taso 34,4 %
- Vuonna 2023: 43,2 % ja koko maan taso 38 % eli koululounaan syömättömyys on Kirkkonummella suurempi kuin koko maan tasolla

Koululounasta ei syö lukion 1. ja 2. luokan opiskelijoista:

- Vuonna 2021: 30,4 % ja koko maan taso 30 %
- Vuonna 2023: 35,5 % ja koko maan taso 31,4 % eli koululounaan syömättömyys on Kirkkonummella suurempi kuin koko maan tasolla.

4.2.3. Liikkuminen

Sotkanetin mukaan yli puolet länsi-uusimaalaisista työikäisistä liikkuu terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän. Yli 65-vuotiaista miehistä noin puolet ja noin kaksi kolmasosaa naisista liikkuvat terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän.

Kirkkonummella Sotkanetin mukaan vähintään tunnin päivässä liikkuvien prosenttiosuus on noussut koululaisten ja opiskelijoiden keskuudessa ja ovat koko maan tasoa korkeammat. Laskua tapahtuu liikunnan määrässä iän karttuessa.

4. ja 5. luokan oppilaista vähintään tunnin päivässä liikkuvat prosenttiosuus:

- Vuonna 2021: 44,4 % ja koko maan tasolla 42,8 %
- Vuonna 2023: 45,4 % ja koko maan tasolla 43 %

8. ja 9. luokan oppilaista vähintään tunnin päivässä liikkuvat prosenttiosuus:

- Vuonna 2021: 27,9 % ja koko maan tasolla 24,3 %
- Vuonna 2023: 28,1 % ja koko maan tasolla 25,4 %

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, prosenttiosuus lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista:

- Vuonna 2021: 18,6 % ja koko maan tasolla 17,5 %
- Vuonna 2023: 20,8 % ja koko maan tasolla 19,5 %

Opetushallitus seuraa peruskoulun viides- ja kahdeksaluokkalaisten fyysistä toimintakykyä valtakunnallisilla vuosittaisilla Move! -mittauksilla. Vuoden 2022 Move! -tulosten perusteella 26,9 %:a viidesluokkalaisista ja 30,2 %:a kahdeksaluokkalaisista oppilaista on fyysinen toimintakykynsä osalta tasolla, joka on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttava tai haittaava. Opetuspalvelut asettivat tavoitteeksi vähentää tämän matalan fyysisen toimintakyvyn omaavien oppilaiden prosentuaalista osuutta. Vuoden 2023 tulosten perusteella tavoitetta ei saavutettu, matalan toimintakyvyn osuus on molemmissa ikäryhmässä kasvanut (5. lk.: 38,1 %, 8. lk.: 32,6 %).

4.2.4. Osallistuminen

Sotkanetin mukaan harrastusten osalta Kirkkonummella on tapahtunut laskua muilla ryhmillä, paitsi 4. ja 5. luokan oppilailla, joilla se on noussut ollen koko maan lukua korkeampi.

Harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa, prosenttiosuus 4. ja 5. luokan oppilaista:

- 2021: 89,8 % ja koko maan tasolla 86,3 %
- 2023: 90,8 % ja koko maan tasolla: 88,8 %

Kirkkonummen 8. ja 9. luokan oppilaista harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa:

- 2021: 97,3 % ja koko maan tasolla 95,8 %
- 2023: 97 % ja koko maan tasolla: 95,2 %

Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, prosenttiosuus lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista:

- 2021: 97,4 % ja koko maan tasolla: 98 %
- 2023: 96,1 % ja koko maan tasolla: 97,5 %

Sotkanetin tietojen perusteella erittäin heikko osallisuuden kokemus 8. ja 9. luokan oppilaista on ollut vuonna 2021 yhteensä 11 %:lla oppilaista. Koko maan tasolla vastaava luku on ollut 11,4 %. Vuonna 2023 luku on ollut Kirkkonummen osalta 14 % ja koko maan osalta 12,3 %.

Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla luvut ovat olleet vuonna 2021: 9,3 % ja koko maan osalta 9,4 %. Vuonna 2023 vastaava luku on ollut 6,5 % ja koko maan osalta 9,4 %.

5 Hyvinvoinnin kokeminen

5.1. Koettu terveys

THL:n Sotkanetin tilasto- ja indikaattoripankin mukaan Länsi-Uudellamaalla työkäiset pääsääntöisesti kokevat terveydentilan korkeammaksi kuin keskitasoiseksi. Korkeasti koulutetuista ainoastaan 23,9 % kokivat terveydentilansa keskitasoiseksi tai huonommaksi ja matalasti koulutetuista 39,6 %.

Koetun terveydentilan osalta Kirkkonummen 4. ja 5. luokkalaisista kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi:

- Vuonna 2021 yhteensä 9,8 % ja koko maan osalta 10,8 %
- Vuonna 2023 yhteensä 10,9 % ja koko maan osalta 11,3 %

8. ja 9. luokkalaisten vastaavat luvut ovat:

- Vuonna 2021 yhteensä 23,8 % ja koko maan osalta 25,7 %
- Vuonna 2023 yhteensä 30,3 % ja koko maan osalta 26,6 %

Lukion 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijoiden osalta vastaavat luvut ovat:

- Vuonna 2021 yhteensä 24,5 % ja koko maan osalta 26,5 %
- Vuonna 2023 yhteensä 22,1 % ja koko maan osalta 25,2 %

4. ja 5. luokan oppilaiden kohdalla edelliseen tiedonkeruuseen verrattuna huolestuttavimpia tuloksia olivat koulunkäynnistä pitämisen väheneminen ja koulu-uupumuksen kokemisen lisääntyminen kouluterveyskyselyssä 2023. Lukiolaisille esiin nousivat koululounas ja opiskeluinnon väheneminen. Fyysisen uhan kokemus vuoden aikana oli hiukan muita kuntia suurempaa, kuten nuorempien vastaajaryhmienkin kohdalla.

5.2. Mielenterveys

Elämänlaatunsa hyväksi kokevien %-osuuksissa on suuria koulutusryhmittäisiä eroja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella. Vuonna 2022 matalasti koulutetut kokivat heikointa elämänlaatua, 50,6 %. Korkeakoulutettujen kohdalla heikointa elämänlaatua kokivat 33,8 %. Merkittävää psyykkistä kuormittuneisuutta kokee yli 65-vuotiaista noin kymmenesosa. (Sotkanet)

Sotkanetin mukaan depressiolääkkeistä korvausta sai Kirkkonummella 0–17-vuotiaista vuosina 2022 ja 2023 molempina yhteensä 2 %. Koko maan tasolla vastaavat luvut olivat vuonna 2022: 1,6 % ja vuonna 2023: 1,7 %.

18–24-vuotiaista depressiolääkekorvauksia sai vuosina 2022 ja 2023 molempina yhteensä: 8,2 %. Koko maan tasolla vastaavat luvut olivat vuonna 2022: 8,6 % ja vuonna 2023: 8,8 %.

Depressiolääkkeistä korvausta sai Kirkkonummella 25–64-vuotiaista vuonna 2022: 8,7 % ja vuonna 2023: 8,9 %. Koko maan tasolla vastaavat luvut olivat vuonna 2022: 9,9 % ja vuonna 2023: 10,2 %.

65-vuotta täyttäneistä depressiolääkkeistä korvausta sai Kirkkonummella vuonna 2022: 12,1 % ja vuonna 2023: 12 %. Koko maan tasolla vastaavat luvut olivat vuonna 2022: 12,9 % ja vuonna 2023: 13,1 %.

Yläkoulun 8. ja 9. -luokkalaisten osalta huolestuttavimmat tulokset verrattuna edelliseen kouluterveystiedonkeruuseen koskivat avun saamista hyvinvointiin koulupsykologilta ja opettajalta, oppimisyhteisön ilmapiiriä sekä koululounaan koettua laatua. 8. ja 9. -luokkalaisten kokivat muita kuntia vähemmän olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä. Huolenaiheina nousivat esiin myös lisääntyneet itsetunnon haasteet ja ahdistuneisuus erityisesti tytöillä kouluterveyskyselyssä 2023.

Kirkkonummen 8. ja 9. luokalla olevista oppilaista on erittäin heikko osallisuuden kokemus 14 prosentilla vuonna 2023. Vuonna 2021 luku oli 11 %. Luvut ovat koko maan tasoa korkeammat (2023: 12,3 % ja 2021: 11,4 %). Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla luvut ovat 2023: 6,5 % ja 2021: 9,3 %. Ne ovat pienemmät kuin koko maan tasolla 2023: 9,4 % ja 2021: 9,3 %.

5.3. Yksinäisyys

THL:n Sotkanetin tilasto- ja indikaattoripankin mukaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella yksinäisyyden kokemukset miehillä lisääntyivät yli 8 prosenttiyksikköä vuodesta 2020 (6 %) vuoteen 2022 (14,1 %). Naisilla yksinäisyyden kokemukset vähenivät samalla aikajaksolla. Yksinäiseksi itsensä kokevat noin joka kymmenes yli 65- ja yli 75-vuotiaista. THL:n kouluterveyskyselyn mukaan koulukiusaaminen ja yksinäisyyden kokemus ovat lisääntyneet. Noin viidennes tytöistä ja 9 % pojista tuntee itsensä yksinäiseksi. Pojista 9 % oli ollut koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, tytöistä 7 % Länsi-Uudellamaalla.

Sotkanetin mukaan prosenttiosuus 8. ja 9. luokan oppilaista, joilla ei ole yhtään ystävää on Kirkkonummen osalta kasvanut. Vuonna 2021 se oli 7,7 % ja vuonna 2023 luku on 9,9 %. Koko maan tasolla luvut olivat vuonna 2021: 9,4 % ja vuonna 2023: 10,5 %.

Prosenttiosuus lukion 1. ja 2. vuoden oppilaista, joilla ei ole yhtään ystävää, on puolestaan laskenut ja oli vuonna 2021 yhteensä 10,1 % ja vuonna 2023 yhteensä 7,5 %. Koko maan tasolla luvut olivat vuonna 2021: 8 % ja vuonna 2023: 9 %.

Sotkanetin mukaan koulukiusattujen prosenttiosuudet Kirkkonummella suhteessa koko maahan eri kouluasteilla ovat koko maata suuremmat vuonna 2023:

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2023
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-) info ind. 4834	Koko maa	yhteensä	7,9	8,6
	Kirkkonummi		7,8	9,2
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista info ind. 1514	Koko maa		6,0	7,9
	Kirkkonummi		5,0	8,2
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista info ind. 3913	Koko maa		1,1	1,7
	Kirkkonummi		1,8	2,3

Kuva 10. Lähde Sotkanet.

THL:n Sotkanetin tilasto- ja indikaattoripankin mukaan Kirkkonummen koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden prosenttiosuus on suurempi kuin koko maan.

**Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, %
vastaavan ikäisestä väestöstä** [Info 3219](#)

Alue	Sukupuoli	2021	2022
Koko maa	yhteensä	7,9	8,3
Kirkkonummi		10,2	9,4

Kuva 11. Lähde Sotkanet.

6. Mitä Kirkkonummella tehdään hyvinvoinnin edistämiseksi?

Kuntalaisten hyvinvoinnin tilanne on tunnistettu ja Kirkkonummella tehdään eri tahojen toimesta paljon erilaisia toimenpiteitä asukkaiden terveyden ja hyvinvointitilanteen kehittymiseksi parempaan suuntaan. Kunnan palvelualueet ovat tehneet omia hyte-toimenpiteitä, jotka on raportoitu osana taulouden ja toiminnan raportointia. Alla oleviin taulukoihin on koottu hyvinvoinnin ja terveydentilan osiosta keskeisimpiin haasteisiin tehtyjä panostuksia tai nostoja, mihin vielä ollaan panostamassa kuluvalle valtuustokaudella. Lopullinen raportointi niiden osalta tehdään keväällä 2025 laajan hyvinvointikertomuksen yhteydessä. Perusturvan vastuulle kuuluneet asiat on poistettu taulukosta.

Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Arviointimittarit	Tulosraportti
Oppilaiden koulukäyntiin kiinnittymisen tukeminen ja poissaolojen ennaltaehkäisy - vähentää poissaolojen negatiivisia vaikutuksia ja tukea puutoamisriskissä olevia oppilaita.	SITKO-hankkeen mukainen kouluvalmentajamalli ja kunnan poissaolomallin juurruttaminen. Varhainen puuttuminen poissaoloihin.	Suomen- ja ruotsinkieliset opetuspalvelut	Koulupoissaolojen vähentyminen. Poissaolojen määrän ja syiden alku- ja loppukartoitus. Kouluvalmentajien luokkien ja oppilaiden kanssa tehdyn työn määrä. Eri toimijoiden selkeä työnkuva ja vastuunjako poissaoloihin puuttumisen mallissa.	Tavoitteiden toteutuminen tarkentuu myöhemmin ja raportoidaan laajan hyvinvointikertomuksen yhteydessä keväällä 2025.
Lapsiystävällinen kunta - toimintasuunnitelma; luokan hyvinvointisuunnitelman käyttöönotto kaikissa kouluissa.	Luokan hyvinvointisuunnitelman laadinta otetaan käyttöön kaikissa perusopetuksen kouluissa vuonna 2022.	Suomenkieliset opetuspalvelut	Luokan hyvinvointisuunnitelma on käytössä kaikissa perusopetuksen kouluissa. Toteuma 100 %	Tavoitteiden toteutuminen tarkentuu myöhemmin ja raportoidaan laajan hyvinvointikertomuksen yhteydessä keväällä 2025.
Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014 (104/01172014) on päivitetty ilmoitusvelvollisuus 1.8.2022 alkaen ja kyseisen lakimuutoksen jalkauttaminen. Oppilaiden hyvinvoinnin tukeminen ennaltaehkäisemällä ja puuttamalla häirintään, kiusaamiseen, syrjintään.	Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn tai niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.	Peruskoulujen opettajat tai rehtorit / suomen- ja ruotsinkieliset opetuspalvelut	Suomen- ja ruotsinkielisten perusopetuksen opettajien tai rehtoreiden tekemien ilmoitusten määrä.	Tavoitteiden toteutuminen tarkentuu myöhemmin ja raportoidaan laajan hyvinvointikertomuksen yhteydessä keväällä 2025.

<p>Kaikille perusopetuksen päättäneille alle 18-vuotiaille oppivelvollisille on osoitettu opiskelupaikka joko 2. asteen oppilaitoksessa, tai muussa jatkokoulutuspaikassa.</p>	<p>Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja oppivelvollisuuskoordinaattorin tekemä ohjaustyö; oppivelvollisuuslain velvoitteiden mukaisen toiminnan toteuttaminen</p>	<p>Suomen- ja ruotsinkieliset opetuspalvelut</p>	<p>Kaikille perusopetuksen päättäneille alle 18-vuotiaille oppivelvolliselle on osoitettu opiskelupaikka 2. asteen oppilaitoksessa, TUVA -koulutuspaikka tai muu koulutuspaikka, jossa suoritetaan oppivelvollisuutta. Toteutuma 100 %.</p>	<p>Tavoitteiden toteutuminen tarkentuu myöhemmin ja raportoidaan laajan hyvinvointikertomuksen yhteydessä keväällä 2025.</p>
<p>Jokaisella lapsella ja nuorella mahdollisuus vähintään yhteen mielekkäseen harrastukseen</p>	<p>Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien edistäminen - MyHobby ja Talent -kerhotoiminnan laajentaminen ja koulujen kerhotoiminnan jatkaminen.</p>	<p>Sivistyksen ja vapaa-ajan palvelualue</p>	<p>Kerhojen kävijämäärä yhteensä.</p>	<p>TAVOITE SAAVUTETTU</p>

Terveysliikunnan sekä virkistys- ja kuntoilumahdollisuuksien lisääminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Arviointimittarit	Tulosraportti
Eri ikäryhmien virkistys- ja kuntoilumahdollisuuksien parantaminen ja lisääminen	Toteutetaan uusia ja ylläpidetään olemassa olevia virkistysalueita ja kuntoilualueita sekä yhteysväyliä näille pääsemiseksi	Yhdyskuntatekniikan palvelualue ja sivistyksen ja vapaa-ajan palvelualue	Olemassa olevien virkistysalueiden, lähiliikuntapaikkojen ja ulkokuntoilualueiden ylläpidon hyvä taso. Veikkolan kuntoportaiden sekä Sarvikinportin ja Juhlakallion ulkokuntoilu-paikkojen toteutus sekä Linlon ja Meikon ulkoilualueiden parkkipaikkojen laajennusten toteutus.	TAVOITE SAAVUTETTU: Olemassa olevien virkistysalueiden, lähiliikuntapaikkojen ja ulkokuntoilualueiden ylläpidon hyvä taso TAVOITE OSITTAIN SAAVUTETTU: Veikkolan kuntoportaiden sekä Sarvikinportin ja Juhlakallion ulkokuntoilupaiikkojen toteutus sekä Linlon ja Meikon ulkoilualueiden parkkipaikkojen laajennusten toteutus.
Kävelyn ja pyöräilyn yhteyksien lisääminen ja parantaminen	Kirkkonummen kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelman sekä seudullisen pääverkko (PÄÄVE) -ohjelman toteuttaminen. Valtion tieverkkoon kohdistuvat toimenpiteet ratkaistaan pääosin tiesuunnitelmissa, muut toimenpiteet mm. katu- ja toimenpidesuunnitelmissa.	Yhdyskuntatekniikan palvelualue	Laadittuihin ja viireillä oleviin tie-, katu- ja toimenpidesuunnitelmiin sisältyvien yhteyksien ja kohteiden määrällinen lisäys sekä niiden vaikutavuus kävelyn ja pyöräilyn yhteysverkon toimivuuteen ja kattavuuteen.	Tavoitteiden toteutuminen tarkentuu myöhemmin ja raportoidaan laajan hyvinvointikertomuksen yhteydessä keväällä 2025.